

Aamurukous 4.6.2021
Urjalan kirkko
Seppo Pirhonen
Musiikki Katariina Vuorinen

Alkumusiikkina kuulimme Vanha holvikirkko-kappaleen, joka on ruotsalaisen Sven Lindahlin kirjoittama vuodelta 1968, alkuperäiseltä nimeltään Mälärö kyrka. Esikuvana oli tietävästi Adelsön 1100-luvulla rakennettu kivikirkko. Suomessa kappaleen teki tunnetuksi Eero Raittinen. Listaykkösen sanat kirjoitti Saukki eli Sauvo Puhtila.

Kappaleesta tulee mieleen, ainakin minulle, joistakin syystä kivikirkko. Sellainen meillekin Urjalaan piti aikanaan rakentaa, mutta Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa tarvitsi valtiolle varoja ja myös siksi hän tuki uskonpuhdistusta (reformaatiota) ja otti kirkon omaisuuden valtiolle eli kruunulle.

Muutama vuosi sitten kiertelin kuvaamassa Varsinais-Suomessa kirkkoja niiltä paikkakunnilta, jonne isäni syntymäpitäjän Kuolemajärven asukkaat sijoitettiin jatkosodan jälkeen: Askainen, Aura, Kaksikerta, Kustavi, Lemu, Maaria, Masku, Merimasku, Mietoinen, Naantali, Nousiainen, Paattinen, Raisio, Rusko, Rymättylä, Taivassalo, Tarvasjoki ja Vahto. Useimmat niistä olivat kivikirkkoja. Välimatka niiden välillä ei ollut suuri, joten aikanaan paikkakunnilla lienee ollut vaurasta väkeä kirkkoja rakentamassa. Talvisodan aikaan kuolemajärveläiset olivat evakossa Urjalassa ja Koijärvellä.

Holvikirkon lopussa mainitaan: ”Hän toivoo, että kauniina soi fuuga ainiaan.” Muistan, kuinka silloisen radion listan juontaja kertoi vasta myöhemmin oivaltaneensa, että kyseessä on musiikkiterni, eikä Fouga Magister-harjoituslentokone, joita Suomen ilmavoimilla oli käytössään 1980-luvulle asti. Musiikkiterninä fuuga on musiikkikappale, joka koostuu kahdesta tai useammasta rinnakkaisesta ja itsenäisestä äänestä. Kirkossa on usein kuultu Johan Sebastian Bachin fuugia. Sitähän Holvikirkon kanttorin poikakin soitti.

Tänään vietetään myös puolustusvoimien lippujuhlaa ja siksi liputetaan. Se on marsalkka Mannerheimin syntymäpäivä ja lippujuhlaa on vietetty vuodesta 1942. Aiemmin armeija oli juhlinut 16. toukokuuta, joka oli sisällissodan valkoisen osapuolen päättymisparaatin muistopäivä. Talvisodan jälkeen ei sitä enää juhlittu ja ryhdyttiin viettämään kaatuneiden muistopäivää toukokuun kolmantena sunnuntaina. Tuolloin haluttiin rakentaa kansallista sovintoa.

Haastatellessamme Menosten koululaisten kanssa kylän kanta-asukkaita ja sinne tulleita evakkoja, jäi mieleeni Impi Rikkosen lausahdus. Hän kertoi, miten hyvältä tuntui pitkän evakkomatkan jälkeen päästä taas kirkkoon.

Ehkä meilläkin on koronarajoitusten nyt purkautuessa ollut samanlaisia tuntemuksia: Olisi kirva päästä kirkkoon. Meistä monet ovat opetelleen seuraamaan jumalanpalveluksia Facebookin välityksellä. Ilmeisesti on niin, että sitä kautta osallistujia on ollut enemmän kuin ennen normaaliaikoina, jolloin osanottajia on ollut reilut parikymmentä. Isot kirkolliset juhlat, konfirmaatiot, häät ja hautajaiset keräävät isompia joukkoja. Nyt jumalanpalveluksia ja näitä aamurukouksia ei enää striimata eli lähetetä suoratoistona. Pitäisikö sittenkin?

Tänään on myös Toivon nimipäivä. Kerrotaan, että v. 1849 sitä olisi käytetty ensimmäisen kerran etunimenä, mutta sukunimenä jo aiemmin keskiajalta lähtien. Muotinimeksi se tuli Suomessa 1900-luvun alussa. Tunnettuja ovat esimerkiksi säveltäjät Toivo Kuula ja Toivo Kärki ja monet muut.

Minulle ja ikäisilleni tulee tietenkin ensimmäisenä mieleen kanttori Toivo Lankinen, jota kutsuttiin Topiksi, kuten monia muitakin Toivoja. Lankisella oli kyky saada nuoret mukaan ja meitä soittokuntalaisiakin taisi parhaimmillaan olla yli sata. Teimme mm. kaksi kiertuetta Keski-Eurooppaan aina Ranskaa ja Englantia myöden. Tukikohtina ja esiintymispaikkoina olivat mm. merimieskirkot. Hieno mahdollisuus päästä ulkomaille meille maalaisnuorille 1960-luvulla.

Vuosi sitten kouluttajapsykoterapeutti Maaret Kallio julkaisi kirjan ”Voimana toivo”. Siinä hän toteaa: ”Toivoon liittyy voimakkaasti ajatus siitä, että elämässä voi olla todella vaikeita, jopa toivottomia hetkiä, mutta se ei sulje pois sitä, että asiat voivat kääntyä paremmiksi. Ja että jotakin voimme tilanteelle tehdä. Hän on myös todennut, että silloin, kun oma toivomme ei kannu, toivo ei löydy mistään muualta kuin toisista ihmisistä.”

Toivo on myös raamatullinen sana. Ehkä tunnetuin on vihkikaavassakin usein mainittu ensimmäisen korinttilaiskirjeen kohta 13:13: ”Nyt pysyvät voimassa nämä kolme asiaa: usko toivo ja rakkaus, mutta tärkein niistä on rakkaus.” (vuoden 1920 UT:n käänös)

Ensi sunnuntain evankeliumiteksti Matt16: 24–27:

Jeesus sanoi opetuslapsilleen:

”Jos joku tahtoo kulkea minun jäljessäni, hän kieltäköön itsensä, ottakoon ristinsä ja seuratkoon minua. Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta joka elämänsä minun tähteni kadottaa, on sen löytävä. Mitä hyödyttää ihmistä, jos hän voittaa omakseen koko maailman mutta menettää sielunsa? Millä ihminen voi ostaa sielunsa takaisin? Ihmisen Poika on tuleva Isänsä kirkkaudessa enkeliensä kanssa, ja silloin hän maksaa jokaiselle tämän tekojen mukaan.”

Kristillinen toivo ei ole ihmisten varassa. Efesolaiskirjeessä 4:4 todetaan: ”On yksi ruumis ja yksi Henki. Samoin on vain yksi toivo, ja siihen teidät on kutsuttu. Kolossalaiskirjeessä 1:5 todetaan: ”Teille on talletettu taivaaseen toivo, josta olette kuulleet ilosanoman.”

Vanhemmat kuulijat muistavat, että papintodistukseen eli virkatodistukseen kirjattiin ennen maininta: ”Rippikoulun käynyt, rokotettu ja Herran pyhällä Ehtoollisella käypä.” Nyt nämä kaikki kohdat alkavat taas olla meille mahdollisia.

Rukoilemme

Taivaallinen Isämme anne meille voimia, terveyttä, viisautta, rakkautta, kestävyyttä, lempeyttä ja oikeudenmukaista mieltä elämäämme. Anna meidän kilpailla hyvä uskon kilpailu ja tarttua siten ikuiseen elämään, johon olet meidät kutsunut. Siunaa alkanut kesä ja koululaisten ja kaikkien muiden loma-aika. Amen

Lopuksi laulamme laulun: ”Kellot kaikuu temppelein”. Soittokuntamme kirkkokonserteissa tämän laulun lauloi usein Toivo ja Mirjam Lankisen poika Veijo. Sanat siihen on tehnyt Immi Hellén ja sävel on Cary Gross, Nimi esiintyy myös muodossa Karl August Groos.

Kellot kaikuu temppelin

Kellot kaikuu,
kellot temppelin.
Nyt on Herran pyhäpäivä,
päivä parahin.

Kuule ääntä
kirkon kellojen.
Riennä hartain mielin, riennä
Herran huoneeseen.

Sinne astuu
vanhus harmaapää,
sieltä etsii nuorukainen
hengen elämää.

Isä, äiti
lapset muassaan
kaikki Herran pyhää sanaa
rientää kuulemaan.

Jokaiselle
armo taritaan,
jokaiselle rauhan sana
siellä lausutaan.

Kätke siemen
pohjaan sydämen,
siellä itäköhön jyvä
kallis, kultainen.

Kellot kaikuu
kellot temppelin.
Nyt on Herran pyhäpäivä.
päivä parahin.

Sanat: Immi Hell'en, 1883

Sävel: Cary Gross (Karl August Groos)

Kuunneltavissa esim. Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=SSCZDUUDZko>

Vanha holvikirkko

Jo ilta tullut on,
Urut soi, kylä nukkuu,
Vain vanhan holvikirkon muurit kuulee musiikin.
Soi parvelta nyt Bach,
Kaaret varjoihin hukkuu,
On urkurina poika holvikirkon kanttorin.

Kun tienoon valot kaikki
Jo silmänsä sulkee,
Hän pyhäpuvussansa hiipii kirkkoon hiljaiseen.
Ja yöhön kesäiseen
Fuuga kauniina kulkee.
Hän kanttoriksi aikoo, vaikka soittaa itselleen.

Jos kerran, hän toisillekin
Soittaa näin saa,
Se unta on vielä, mutta innostavaa.
Kun kerran urut soivat,
Ja kellot huminoivat,
Ne kertoa sen voivat, mitä toivoi hän.

Taas sunnuntaina saa
Isä kanttori vuoron,
On häät ja pauhu mahtava nyt kaikkialle soi.
Tuo poika toiveissaan
Kuulee laulavan kuoron
Ja soinnut, jotka taivaankaareen asti nousta voi.

Hän vielä nuori on,
Mutta oottaa jo aikaa,
Kun kaikkialta kansa saapuu häntä kuulemaan.
Voi kuinka kunniaa
Vanhat holvit nuo kaikia.
Hän toivoo, että kauniina soi fuuga ainiaan.

Sävel: Sven Lindahl

Suomalaiset sanat: Saukki

Kuunneltavissa esim. Youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=kxd4xhcW0uE>